

com a estadista, a diferència del que va fer a partir de l'1 de novembre.

—**El president espanyol hauria pogut evitar la reedició del tripartit a Catalunya?**

—La responsabilitat és seva. La culpa, no ho sé. Si no va poder o no va voler, no ho sé. Però quan hi ha un pacte amb visió d'estat sobre la taula, amb una actitud institucional i de responsabilitat de CiU, l'havia de mantenir. I més, pel respecte a les mínimes normes democràtiques. En tot cas, m'estranyaria molt que el PSC només se n'hagi sortit amb aquest acte de rebel·lia davant el PSOE.

—**Vist el que ha passat, quin és el marge de confiança que CiU dona a Zapatero?**

—L'avantatge que tenim la gent de CiU és que, en tot moment, hem estat capaços de prioritzar els interessos del país i fer un *reset* quan ha calgut. Ho vam fer als anys noranta, després dels intents de destrucció de Jordi Pujol, amb l'afer de Banca Catalana. Ho vam fer després, amb la dreta espanyola, per refermar la democràcia a Espanya. El que és evident és que si la necessitat del país ho requereix, tornarem a fer el *reset* per Catalunya. I més en uns moments en què cal desplegar, amb molta ambició, el nou Estatut, i tenim, en canvi, un Govern que no té la defensa de la llibertat nacional com a objectiu primer. Si la nostra acció a Espanya té la capacitat d'afavorir aquest objectiu, és obvi que estarem a la disposició del que necessita el país. El que és evident és que ara la confiança és zero, o menys deu, i serà més complicat que si ja haguéssim treballat des de l'honestedat. Ara, tot això, si és que es dona aquest escenari, i més enllà de la nostra correspondència o no a Zapatero, dependrà del que CiU consideri necessari de fer des del catalanisme polític.

—**No és un avantatge per al PSOE poder disposar, d'una banda, d'IU-ICV i ERC, i de l'altra, de vostès i el PNB?**

—La veritat és que la situació no és ben bé així. Hi ha una crossa absolutament subordinada que és la d'IU i ERC, i després hi ha un suport expectant, que només existeix en un escenari postelectoral. I això s'està demostrant en el dia a dia, en la nostra posició en els pressupostos, per exemple, o amb lleis invasi-

JORDI PLAY

ves com la de la dependència. És a dir, qui facilita el govern al PSOE és Esquerra Republicana i IU.

—**En aquesta etapa de desplegament de l'Estatut, quin paper esperu de Zapatero?**

—Serà dolent per a Catalunya, a la força. Més fàcil no ho pot tenir. La pitjor de les combinacions és la que hi ha: un govern del PSOE a Madrid i a

Catalunya. Mentre Zapatero no tingui a Catalunya un govern que li generi tensió institucional, no es veurà obligat a forçar el desplegament de l'Estatut. Per tant, de segur que no serà un bon govern. El PSC li ho posa massa fàcil i és evident que no podem esperar gaires coses positives en els propers mesos.

E. R.

“Zapatero no ha estat a l'altura d'allò que deia que assumia”

Joan Tardà (Cornellà de Llobregat, Baix Llobregat, 1953) és portaveu d'ERC al Congrés.

Com definiu la relació que hi ha hagut entre PSOE o ERC?

—La relació amb l'esquerra espanyola és frustrant, difícil, complexa, però alhora imprescindible. De manera que, en el trajecte cap a una possible hegemonia independentista al

Principat, necessitem un estat espanyol tan poc hostil com sigui possible. I sempre serà menys hostil un estat modern, federalitzant —ja no dic federal!— i governat per la socialdemocràcia. Ho dic perquè hi ha un fet que cal destacar: la relació constant que ha tingut el catala-

nisme polític amb les forces espanyoles mai no havia estat protagonitzada o co-protagonitzada per l'independentisme, que ara competeix amb el regionalisme o nacionalisme conservador.

—Però el creixement més espectacular de l'independentisme no es dona amb un govern d'esquerra, sinó amb un de la dreta més bel·ligerant.

—Això és reflex de la nostra feblesa. La tàctica trotskista d'aguditzar les contradiccions no funciona. Avui, l'independentisme, per primera vegada —i a l'espera de l'arribada d'altres grups parlamentaris independentistes— ha pogut interlocutar amb el Govern espanyol.

El dia que les esquerres nacionals siguin més fortes, es veurà la importància que ERC hagi fet veure, en aquesta legislatura, que hi havia una equació alternativa a la de sempre, la de la relació entre nacionalisme conservador basc i català amb el partit governamental de torn.

Justament, per aquí ve la primera frustració que ens ha generat l'esquerra espanyola. És a dir, quan la pressió de la dreta més reaccionària i dels estaments de l'estat més centralistes ha estat més dura, han volgut recuperar la vella fórmula d'entesa amb la dreta regionalista, per comptes d'afavorir els acords amb les esquerres nacionals per iniciar un procés federalitzant de l'estat.

—Zapatero no ha estat prou fort per fer el canvi o és que no el vol fer?

—Zapatero, en termes freudians, en lloc de matar el pare, ha optat per mantenir la fórmula de sempre. I ho ha fet ell que, precisament, era qui pretenia avançar cap a un estat més modern, perquè ell, per raons generacionals, no està subjecte als lligams de la transició.

—Es fa enrere, doncs?

—Absolutament. I ho ha fet perquè l'esquerra espanyola encara no ha fet la catarsi. Avui, l'esquerra espanyola està en una cruïlla, entre el model de sempre o avançar cap a un estat en el qual la prioritat no sigui el mercat i que vagi cap un model federalitzant. Però també és per la debilitat de les esquerres nacionals. Quan es configuri una línia d'esquerres nacionals, per exemple, amb una esquerra independentista basca —que inevitablement haurà de passar per una etapa de presència a l'estat espanyol—, o una de gallega —un cop superi les seves contradiccions internes—, hi haurà una competència real amb els qui han protagonitzat el postfranquisme i l'articulació autonòmica de l'estat.

—Però si l'esquerra espanyola ha triat la fórmula de sempre, ERC mantindrà l'estratègia a Madrid?

—Hem de mantenir-la i reforçar-la, perquè, com deia abans, inevitablement, en el trànsit cap a una majoria independentista necessitem un estat espanyol tan poc bel·ligerant com sigui possible. Nosaltres no som espanyols, però "n'estem". És la diferència entre la substancialitat de l'ésser i la transitorialitat de l'estar. Per tant, en aquest moment no renunciarem a aquest procés, perquè és l'únic que ens garanteix, per dir-ho d'alguna manera, el front de ponent.

—Parleu de la cruïlla de l'esquerra espanyola. No podria ser que ja hagin decidit cap a on van?

—Efectivament. Però res és irreversible. Vam començar la legislatura en una situació en la qual l'independentisme interlocutava amb el partit espanyol governamental. Però ja veiem que el procés estatutari ens desplaça de la posició central de la taula cap a un cantó, i hi va entrar CiU. És a dir, ressusciten la fórmula Felipe-Pujol, ara Zapatero-Mas.

—És a dir, que finalment el PSOE ha optat per la fórmula tradicional quan ha arribat el debat important.

—Recupera la fórmula antiga per immaduresa i feblesa de l'esquerra espanyola, perquè la societat espanyola no ha fet el procés necessari de "descastellanització". Espanya no ha assumit el caràcter plurinacional de l'estat. Zapatero s'ha adonat de les contradiccions que generava avançar en el procés que li oferíem, li generava desgast, contradiccions dins del seu partit, l'exacerbació dels mitjans de comunicació espanyo-

listes, i municció per al PP. Per tant, al PSOE no li valia la pena si disposava de la fórmula anterior, el pacte amb CiU.

—Del 2004, en la investidura, a ara, en què ha canviat per a ERC la imatge de Zapatero?

—Zapatero no ha estat a l'altura d'allò que deia que assumia. A mi m'ha arribat a dir, baixant de la tribuna d'oradors del Congrés: "En això de la llengua, Joan, teniu raó." És a dir, és una persona que entén perfectament quins són els paràmetres i amb qui valdria la pena de fer les coses, que la modernitat passa per una esquerra espanyola reconvertida, que recuperi els valors republicans. Ho té molt assumit. Ara bé, aquesta és una empresa titànica i ell veu que no té les condicions per forçar el canvi. Tampoc no ha estat capaç de depurar els elements retrògrads del seu partit. Com José Bono, un dels primers a barrar una veritable llei de la memòria històrica.

Zapatero veu que per pilotar un programa electoral del PSOE no necessita ERC. En canvi, per a un projecte com el que deixava intuir de reconversió, sí que necessitava les forces més progressistes.

—Potser Zapatero no va calcular bé la pròpia capacitat inicialment?

—És un personatge molt frívol. I ha tractat amb frivolitat temes tan immaterials, com el de la memòria històrica, però que van al DNA de la legitimació del postfranquisme. O en un tema com el de la negociació amb ETA...

Durant els dos primers anys de la legislatura, en podríem dir el "bienni progressista", Zapatero ens despertava una il·lusió d'un cert canvi. Ara ens trobem en un moment de reflux. Però en el que no caurem l'esquerra independentista, en aquest estadi, és a tornar a la trinxera. Ara que ja hem assolit un nivell de protagonisme a les institucions del Principat, que som al Govern de Catalunya, que tenim grup parlamentari a Madrid, que competim amb el nacionalisme conservador i que, no ho amaguem, el nostre objectiu és esdevenir l'esquerra hegemònica (el PSC ho sap de nosaltres i nosaltres d'ells; les cartes estan ensenyades), ara no ens farem enrere. D'entrada volem garantir la cohesió social, perquè sense aquesta, no hi ha cohesió nacional. I si no hi ha cohesió nacional, no hi ha nació, nació republicana.

E. R.